

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

4 An, qui non ex officio ministrat, debeat esse in gratia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

quarto docuit: à paritate autem rationis credi potest ita sensisse. Quod tandem opinatus est Caietan. in dicto opuscul. 10. tom. 2. & idem tenet Soto in 4. dist. 1. quæstio. 5. artic. 6. & Medina dicto Codice de Pœnitentia, tract. 1. quæstio. 5. Ratio autem est sæpe insinuata: quia nulla est lex positiva diuina, vel humana, in qua possit huiusmodi obligatio fundari, neque etiam sola naturali ratione satis conuinci potest: nam in primis munus prædicandi, licet maxime pertineat ad pastores animarum, quia ratione officij & iurisdictionis ex diuino præcepto habent hanc curam & obligationem, vt indicauit Concilium Tridentinum, sessione 23. c. 1. de Reformatione, tamen proprie non est actus alicuius Ordinis, sed solum est quædam actio honesta, quæ ex suo genere pertinere potest ad charitatem, vel misericordiam, vel etiam ad iustitiam: potest autem actio exterior, etiam si ex obiecto sit optima & honestissima, sine peccato exerceri ab homine existente in habituali peccato. Nam, quod persona operans sit in gratia, non est circumstantia talis actionis, nisi quando speciali modo est sanctificata, & consecrata, vt de ministerio sacramentorum dictum est. Atq; hæc ratio eodem modo procedit de actu corrigendi, iudicandi, ac similibus. Hæc autem doctrina intelligenda est per se, ac præcise ex vi talis status: nam per accidens interuenire potest peccatum mortale, vel ratione scandali, quando peccatum est publicum: ratione cuius Verbum Dei quodammodo sit contemptibile, & inefficax, nam exemplum magis mouet, quam verbum: vel etiam ratione contemptus, vt si quis ex contemptu Verbi Dei, & fructus eius pro nihilo ducat in eo statu prædicare: Vel deniq; si tale peccatum non solum sit defectus ipsius personæ, sed etiam redundet, & insinat in ipsum actum prædicationis, abutendo concione (vt Caiet. inquit) tanquam prophana declaratione, in qua doctrina fere conueniunt citati auctores.

SECTIO IV.

Verum qui ministrat sacramentum, cum non sit ad hoc munus ex officio deputatus, teneatur illud ministrare in statu gratiæ.

Prima sententia affirmat, esse huiusmodi præceptum & obligationem, atque adeo peccare mortaliter eum, qui quauis occasione, aut quouis modo sacramentum quodlibet in peccato mortali ministrat. Ita refert Durand. in 4. dist. 5. quæst. 2. nu. 6. qui licet dicat, durum esse, hanc obligationem imponere, solum tamen videtur excusare huiusmodi ministrum, quando necessitas est in causa, vt ipse non aduertat statum conscientiæ suæ. Quæ ratio communis est cuilibet ministro consecrato etiam ex officio ministranti, vnde non tollit obligationem per se, atq; in hoc videtur etiam inclinare Palud. ibi. q. 2. art. 2. & Capreolus ibi, quæst. 1. art. 1. conclus. 4. & art. 3. in defensio. eiusdem conclusionis, & Adrianus q. 3. de Baptismo. 2. parte illius in fine, licet non satis explicet mentem suam & similiter Angelus in summa, verbo, Baptismus. 5. num. 10. dicit, eum, qui baptizat ob necessitatē sine solemnitate in peccato mortali non peccare mortaliter, si non aduertit, & considerat statum suum: vnde indicat, si aduertat teneri ad contritionem præmittendam. Non tamen explicant hi auctores: an huiusmodi homo, per se loquendo, teneatur aduertere, & discutere conscientiam, vt in statu gratiæ conferat sacramentum, & non in alio: si tamen consequenter loquantur, hoc videntur esse dicturi, quia, si quando aduertit huiusmodi homo se esse in peccato mortali, teneatur se ad gratiam præparare, vt digne ministret: ergo simpliciter ac per se ad hoc tenetur: nam aduertentia hæc non ponit obligationem ministrandi in gratia, sed supponit illā. Qua

posita, ex vi illius tenebitur homo considerare, an sit debito modo dispositus ad sacramentum ministrandum. Atque ita explicata hæc sententia, iuxta illam nulla erit differentia inter ministrum consecratum vel non consecratum, solemniter aut priuatim, ex officio vel ob necessitatē ministrantem. Et pro eadem sententia solet referri Nauarrus de Pœnitentia distinctione quinta, in principio, nu. 33. quia sine limitatione dicit esse peccatum mortale, ministrare sacramentum in statu peccati mortalis. Atq; eodem modo loquitur de ministrante Baptismus in summa cap. 22. num. 6. ibidem tamen numer. 3. cum dixisset, peccare mortaliter eum, qui in peccato mortali sacramentum ministrat, limitationem addidit saltem solemniter. Potest autem hæc sententia suaderi primo, argumento Durandi, Quia nullus ministrat sacramentum etiam si laicus sit, & in necessitate ac priuatim ministrat, quin illud faciat vt minister Christi ad hoc institutus: ergo tenetur illud in gratia ministrare, cum semper possit se disponere, & saltem contritionem præmittere. Consequentia probatur, quia est eadem radix obligationis, nempe sanctitas actionis sacramentalis, & reuerentia illi debita, ac principali agenti, cui conformari debet minister, qui, vt minister eius operatur. Antecedens autem probatur, quia implicat aliquem operari sacramentum, & non operari illud, vt ministrum Christi. Tum quia necesse est, Christum esse, qui principaliter confert sacramentum & effectum eius: ergo necesse est, omnem illum, qui sacramentum confert, id facere, vt ministrum Christi. Tum etiam, quia nullus potest conferre sacramentum, nisi à Christo habeat potestatem, & ab eo institutus sit ad illud ministerium, quia omnia, quæ sunt de necessitate sacramenti, quorum vnum est minister, oportet vt sint à Christo instituta: ergo semper, qui dat sacramentum, operatur, vt minister Christi.

Secundo argumentor, quia si tunc cessat hæc obligatio, vel id est ob necessitatē suscipientis, vel ob defectum solemnitatis Ecclesiasticæ, vel quia minister priuatim dans sacramentum, nõ est ad hoc munus specialiter consecratus. Sed ex nullo istorum capitum sumitur sufficiens ratio: ergo. De Primo res est clara, quia necessitas suscipientis non impedit, quo minus sancta sancte tractari debeant: alias sacerdos baptizans solemniter infantem iam iam animam agentem, non teneretur in gratia sacramentum illud ministrare, & similiter sacerdos ministraturus sacramentum Pœnitentiæ, aut Eucharistiæ huiusmodi existenti in necessitate & extremo mortis periculo, non teneretur in statu gratiæ, id agere: quæ omnia sunt aperte falsa ex omnium sententia: ergo necessitas suscipientis non excusat. Neq; est vlla ratio, cur excuset, cum illa non obstat, quo minus minister possit se præparare, & debito modo fungi officio suo. De secundo capite, scilicet solemnitate Ecclesiastica videtur etiam res clara: tum, quia illa solemnitas est accidentaria: obligatio autem sancte ministrandi sacramentum est per se, & intrinsece oritur ex substantiali ritu, & sanctitate ipsius sacramenti. Vnde in antiqua Ecclesia, quando initio dabatur sacramentum, verbi gratia, Baptismi, solo simplici ac essentiali ritu, non erat minor obligatio ministrandi illud in statu gratiæ, quam nunc fit, vt patet ex omnibus rationibus factis sectione præcedenti, quæ absolute procedunt ex vi ipsius sacramenti, & substantiæ eius, seclusis his circumstantijs. Eo vel maxime, quia hæc ceremoniæ accidentariæ parum addunt sanctitati & grauitati ipsius sacramenti, nõ ergo potest ex eis oriri obligatio sub mortali culpa, si ex vi solius sacramenti non oritur.

Dices, non oriri ex solis ceremonijs ab Ecclesia adiunctis, sed ex sacramento coniuncto talibus ceremonijs, nam hoc totum aliquid maius est, quam sacramentum nudum. Sed hoc non satisfacit, nam

Probatur
hæc sententia
primò.

6111

cum tota hęc solēnitās accidentalīs, sit veluti extrinseca, & per se non attingat sanctificationem animę, & non fiat à sacerdote, vt ab initiumēto Christi, eo modo quo fit sacramentum, nō videtur illa per se postulare ministri sanctitatem, vt sine peccato fiat: ergo, si sacramentum per se ad hoc nō obligaret, propter solēnitatem illam adiunctā, hanc obligationem nō induceret. Vnde, si sacerdos ministraturus solēniter Baptismū, inciperet in peccato mortali cęremonias eius peragere, cum proposito tamē procurandi contritiōe, & habendi illam, priusquā substantiam sacramenti perficeret, non videtur peccare mortaliter, etiā si omnes exorcismos & alia quę præcedunt, in peccato mortali faciat dūmodo, prius quam abluat, & verba formę proferat, conteratur: e contrario vero ministrās sacramentum Pœnitentię in peccato mortali, mortaliter peccat, quamuis ibi nulla fere sit solēnitās, nec accidentalis ritus. Et idē fere est, in dispensatione Eucharistię ex præconsecratis. De tertio capite, scilicet, consecrationis ministri, q̄ nec illud etiam ad excusandum sufficit, patet: quia hęc obligatio per se nō oritur ex consecratione ministri, sed ex sanctitate sacramēti, & principalis agentis, qui est Christus, & reuerentia illi debita, quam non minus debet minister, non consecratus, quam consecratus, & facile potest illam exhibere, cū possit se ad gratiam preparare. Vnde licet in hoc genere fortasse magis peccet, per se loquendo, minister consecratus in hoc delinquens, propter sanctiorem statum quem habet, & maius auxilium: non est tamen cur alius omnino excusetur, cum ipse etiam sit minister Christi. Et confirmatur, quia alias contrahentes Matrimonium in mortali peccato, non peccarent mortaliter, sacramentū illud in peccato ministrando, & sacerdos quando cūq; aliquid ageret, ad quod non esset per se necessaria consecratio, non teneretur in gratia id operari. Et ita licet dispensare Eucharistiā in peccato mortali, non peccaret mortaliter, dūmodo illam nec conficeret, nec fumeret: quia ad illud ministerium non est necessaria consecratio, cum fieri possit à Diacono, vel etiam ab inferiori clerico, vel laico in necessitate.

Causa.

Nihilominus dicendum est, eum, qui ob necessitatem priuatim ministrat sacramentum, non vt minister ex officio, sed eo modo, quo laicus potest illud ministrare, non teneri se preparare ad gratiam, vt illud ministret, & consequenter nec peccare mortaliter, illud ministrando in peccato mortali, siue suum statum aduertat, siue non. Hęc est sententia D. Th. hic quęst. 6. art. 6. ad 3. & in 4. dist. 24. quęst. 1. ar. 3. quęst. in c. 7. R. R. char. in 4. dist. 5. ar. 3. q. 3. Syluestri verbo Baptismus, n. 4. Caietani & Soto hic, & fere nullus ex autoribus in prioris sententia citatis ausus est eam simpliciter docere. Fundamentum huius sententię est, quia hęc obligatio iūb peccato mortali, disponendi se ad gratiam, propter sacramentum coniciendū, non oritur ex sola sanctitate sacramenti per se considerata: neq; ex eo, quod Christus in eo opere est principalis operans: sed præter hęc, quę multum ad hanc obligationem conferunt, oportet adiungere, quod is, qui dat sacramentum, in ipso modo ministrandi se gerat, vt persona specialiter & ex officio deputata & consecrata ad illud munus: atque adeo, quod in eo opere se exhibeat publicum Christi, & Ecclesię minister. Ratio autem huius est, quia cum huiusmodi minister per se & ex officio fit ad hoc munus institutus, & spiritualia subsidia recipiat accommodata ad hoc munus pro dignitate exercendum, ideo merito obligatur, vt cum debita dispositione & sanctitate id faciat, & ideo quando aliter facit, grauem irreuerentiam & inordinationem committit: at vero quando priuatē personę permittitur sacramentum dare ob necessitatem, non tam illi commissa censetur administratio sacramenti, quam concessa, vt subueniat necessitatem patien-

ti, & ideo non debuit tantum onus illi imponi, sed satis est, quod sine contemptu, & cum debita fide, & exteriori reuerentia sacramentum ministraret: tunc enim cessat illa specialis de formitas, quia huiusmodi ministro solum, veluti per accidens permittitur tale ministerium. Confirmatur, quia hęc obligatio disponendi se ad gratiam propter sacramentum ministrandum non est tam clara & euidentis, vt extendi debeat sine magno fundamento, & non potius restringi: ergo satis est, si eam admittamus in his ministris, qui per se & ex officio ad hoc sunt consecrati, præsertim cum decreta Ecclesiastica, quę hanc obligationē declarant, de his solum ministris loquantur, & naturalis ratio, in qua potissimum hoc præceptum fundari debet, iudicio sapientum in his habeat specialio rem vim, quam in alijs.

Ad fundamentum ergo Durandi respondetur, laborare in æquiuoco: verum est enim nullum posse ministrare sacramentum, nisi ex institutione Christi, & virtute eius: nihilominus tamen quidam sunt per se & ex officio ad hoc munus deputati & consecrati: & hos vocamus ministros ex officio, & propria Christi instrumenta, quibus incumbit specialis obligatio se conformandi in sanctitate suo principali agentis, cuius vicem gerunt. Alij vero, quibus solum ex accidenti & ob necessitatem hoc munus permittitur, nō grauantur hoc onere, quia per se ad illos nō pertinet hęc cura, & administratio. Ad secundum argumentum concedo, ex primo & secundo capite non sumi sufficientem rationem, sed potissimum ex tertio: vt declaratum est, nec ratio ibi facta contrarium suadet, nam licet hęc obligatio oriatur ex sanctitate sacramenti, & principalis agentis, tamen non oritur respectu cuiuscunque, sed respectu illius, qui per se est ad hoc munus deputatus & consecratus, nam licet omnes teneantur debitam reuerentiam sacramento exhibere, & auctori eius: non tamen idem

modus reuerentię ab omnibus exigitur, sed ab vnoquoque iuxta capacitatem & statum suum. Ad confirmationem, quoad priorem partem de ministro sacramenti Matrimonij posset negari sequela & dici: in illo sacramento ipsos contrahentes esse per se, & ex primaria institutione ministros illius, & ideo nō solum recipiendo, sed etiam ministrando illud in peccato mortali, grauer peccare. Secundo vero responderi potest cum Soto in 4. dist. 1. quęst. 5. ar. sexto, in vltimis verbis, concedendo sequelam: quia illi non sunt ministri consecrati ad illud munus, sed solum illis concessum est necessitate quadam: quia oportuit, materiam & formam sacramenti in ipso: contractū constitui: contractus autem fieri non poterat, nisi per consensus exprellos ipsorum contrahentium. Si ergo in peccato mortali contrahant, peccant grauer, sacramentum indigne recipiendo, & illius effectui obicem ponendo: non tamen proprie ministrando. Neque etiam peccat sacerdos, qui assit vt Ecclesię ministret, & contrahentes benedicit, etiam si hoc faciat in statu peccati: quia ille non ministrat sacramentum, sed solum adhibet accidentalem cęremoniam, vt notauit Paludanus in 4. dist. 5. q. 2. nu. 22. Ad aliam partem illius confirmationis distinguendum est, quid sit, consecrationem nō esse per se necessariam ad aliquem actum, si enim dicitur non necessaria, quia sine illa potest interdum ille actus fieri validē, & cum fructu: in hoc sensu negatur, ex dictis sequi, omnē actionem ad quam non est simpliciter necessaria consecratio, posse à sacerdote licite fieri extra statum gratię: alioquin etiam posset sacerdos licite baptizare solēniter in statu peccati. Alio ergo modo dicitur consecratio per se necessaria ad aliquem actum, vel dispensationē sacramenti, quia, per se loquendo, minister consecratur ad illum actum seu ministeriū, quod propterea exerceri non potest tanquam à ministro publico, nisi ab eo, qui est ad illud consecratus: & hoc modo non solum confi-

Quoad peccatum in mortali contra bene matrimonij.

Ministratio Eucharistię in mortali, mortale peccatum est.

cere, sed etiam dispensare Eucharistiā per se fit à ministro consecrato: & ideo, si in peccato mortali fiat, graue peccatum erit: vt inferius latius suo loco dicemus cum D. Th. infra q. 82. art. 9. vbi absolute dicit, esse peccatum mortale ministrare illud sacramentum in peccato mortali, quamuis Paludan. supra excipiat casum necessitatis, de quo ibi videbimus.

Atq; hinc aperte sequitur, peccare grauter sacerdotem, qui sacramentum Poenitentiae ministrat in peccato mortali, etiam si suscipiens sit in quacunque necessitate, quia semper ille actus est proprius Ordinis sacerdotalis, & necessitas suscipiens est impertinens ad excusandum, vt recte probat argumentum supra factum: & omnes Theologi vno ore fatentur. Atque idem maiori ratione dicendum est de ministrante Extremam Vnctionem, Confirmationem, aut Ordinem, quae sunt sacramenta minoris necessitatis, & proprii actus Ordinis sacerdotalis. Aut Episcopalis consecrationis. De sacerdote vero ministrante Baptismū sine solemnitate in casu necessitatis, potest esse nonnulla dubitandi ratio, quia licet in modo ministrandi, ita ministrare videatur sicut laicus posset ministrare, nihilominus ratione suae consecrationis habet speciale ius ad illud munus: propter quod praefendus est cuius alteri, videtur ergo se gerere vt minister ex vi consecrationis ad id deputatus. Nihilominus D. Tho. supra, quem alij sequuntur, idem sentit de sacerdote, quod de laico eo modo baptizante, quia reuera tunc non baptizat, vt minister ex officio, sed subuenit necessitatem patienti, eo modo quo laicus posset illud facere. Quod autem sacerdos sit praefendus laico in eo ministerio, non est sufficiens signum, quod opereatur vt minister ex officio, quia etiam vir est praefendus feminae, & clericus in quouis Ordine constitutus laico, quia ad reuerentiam sacramenti hoc spectat, & quia in vniuersum rerum spiritualium administratio ad sacerdotes pertinet. Maior posset esse dubitatio, si extra casum necessitatis, sacerdos baptizaret paruulum priuatim, eodem modo, ac si esset in necessitate constitutus. Dicendum vero est, tunc peccare quidem grauter, vel vsurpando ius, ad baptizandum, quod non habet, vel baptizando modo indebito, iuxta ea quae dicimus sectione sequenti: tamen supposito hoc peccato, non committere speciale peccatum mortale ex eo, quod nō se praeparet ad gratiam, vt sic ministrat, quia de facto hic & nunc non se gerit, vt ministrat ex officio, & ideo de facto cessat alia obligatio, quamuis hoc ex culpa nascatur.

SECTIO V.

Vtrum teneantur ministri sacramentorum in sacramentis ministrandis Ecclesiasticum ritum seruare, & quomodo in hoc peccent.

Haec sola dubitatio superest, circa obligationes ministrorum, quae in ipsis absolute considerantur sine respectu ad suscipientem. In qua non est sermo de ritu substantiali à Christo instituto. De quo in secunda sectione diximus. Sed de accidentali ab Ecclesia superaddito. De quo haeretici huius temporis, qui non omnino rejiciunt has caeremonias, vt superstitiosas, ad summum illas admittunt, vt voluntarias, & non necessarias. Quia intolerabile (inquiunt) est, de his humana praepcepta tradere, & legem libertatis, contra Ecclesiasticam potestatem à Christo traditam, & contra vsu ac traditionem eius. Est etiam hic error contra naturalem rationem, quia in omni re publica necessarium est, vt in rebus sacris tradendis seu perficiendis sit aliqua forma praescripta, vt cum debito honore ac reuerentia fiant.

Conclusio. Quapropter dicendum est primo, esse in Ecclesia praepceptum ministris sacramentorum impositum, vt ea non ministrant, nisi seruata solemnitate & cae-

remoniis ab Ecclesia institutis. Conclusio est de fide definita in Concilio Tridentino, sessione septima, canone ultimo, de sacramentis in genere. De qua multa diximus supra, disputatione decima quinta: vbi ostendimus, esse in Ecclesia hanc potestatem. Quod vero hac potestate fuerit Ecclesia via tradendo hoc praepceptum, ex ipsa consuetudine conitit, & ex sensu omnium fidelium, & ex multis decretis, quae suis locis afferemus. Hoc enim praepceptum non est vnum generatim datum de omnibus sacramentis, seu caeremoniis eorum, sed est obligatio coniuergens ex variis praepceptis latis in singulis sacramentis, iuxta modum, & ritum vnicuique proprium.

Dico secundo, Contemptum huius praepcepti semper esse peccatum mortale, transgressionem vero eius absque contemptu, non semper, sed pro materia grauitate. Hoc conitit ex generali doctrina de omnibus praepceptis, quae hic est specialiter applicanda. Et prudenter est discernendum, quid sit contemptus: Proprie enim in praesenti materia, si quis negligere aliquas Ecclesiasticas caeremonias obseruare in sacramentorum administratione, existimans illas esse vel omnino superfluas, vel impertinentes, aut aliquid huiusmodi, ille proprie diceretur, contemnere caeremonias Ecclesiasticas, & grauter peccaret, etiam si leuiore caeremonias hoc animo negligere, quia magnam faceret iniuriam Ecclesiae: atque indigne de spiritu, quo huiusmodi caeremoniae institutae sunt, sentiret. Si autem aliquis negligens sit in huiusmodi caeremoniis, solum ex quadam fragilitate, quamquam sciens & videns faciat, non diceretur proprie contemnere, etiam si foras se huiusmodi culpam leuiorem reputet, & ideo frequenter & facile illam committat. Non excusabitur tamen à graui culpa, si caeremonias praepceptas, & consuetudine Ecclesiastica receptas, hoc modo omittat in graui materia, quia praepceptum hoc ad virtutem religionis pertinet, cuius obligatio ex suo genere grauis est. Quae autem sit in hoc negotio censenda materia grauis quae vero leuis, prudenti arbitrio relinquendum est, potius quam certa regula definiendum: & in singulis sacramentis id explicabitur commodius. Generaliter tamen aduertere possumus, caeremonias institutas propter sacram significationem esse grauiore, & culpabilius omitti, quam quae propter solam ornatum & decentiam quandam institutae sunt: & eadem proportione, quarum significatio est altior, grauiore censentur, praefertim si cum significatione habeant aliquem spirituale effectum. Ex his vero, quae ad decentiam pertinent, circumstantia loci, & temporis praescripti, per se loquendo, solent graues existimari, quia haec circumstantiae multum spectant ad exteriorem ornatum, & publicam solennitatem & existimationem, quod in his circumstantiis plurimum obseruandum est. Addendum denique est, hanc obligationem esse humanam: & ideo, per se loquendo, minorem esse, quam quae oritur ex diuino praepcepto: & interdum posse cessare ob necessitatem urgentem, sicut patet in Baptismo. Quomodo autem in caeteris sacramentis hoc obseruandum sit, in proprijs locis dicemus.

DISPUTATIO XVII.

De praepceptis pertinentibus ad eos, qui sacramenta suscipiunt.

Haec disputatio erit breuissima, quia de hac obligatione in genere sumpta pauca auctores dicunt. Possumus autem illam ad duo capita reuocare: vnum est de obligatione vtendi, seu suscipiendi sacramenta: aliud de obligatione pertinente ad modum illa recipiendi.

Sacerdos baptizans in peccato sine solemnitate, non peccat.